

GLASOVI SOCIALISTIČNE STRANKE NARASLI

ZASTOPNIKI DELAVSTVA V ŠTIRIH ZAKONODAJAH

Velik uspeh soc. stranke v Bridgeportu, Conn.
— George Kirkpatrick dobil 87,000 glasov

Kvarnost Sinclairjeve dezertacije. — Neumestno razočaranje. — Organizacija je pogoj uspeha

SOCIALISTIČNA stranka je po volitvah 6. novembra zastopana v treh legislaturah: v Connecticutu ima dva zastopnika v poslanski zbornici in tri v senatu; v Wisconsinu ima tri poslance in v Pennsylvaniji dva. V Wisconsinu je izgubila enega senatorja, dasi so njeni glasovi narasli. V mestu New York je dobil Norman Thomas, kandidat za zveznega senatorja, 130,000 glasov. V Californiji je obvaroval socialistično stranko pred izgubo legalnosti George Kirkpatrick, kandidat za zveznega senatorja, ki je dobil blizu 90,000 glasov. Norman Thomas jih je dobil v Californiji pred dvema letoma nekaj nad 63,000. V Minnesoti je dosegla znatne zmage farmerska-delavska stranka.

Socialističnemu kandidatu za gubernerja je odvzel tisoče glasov pisatelj Upton Sinclair, ki je kandidiral za gubernerja na demokratskem tiketu in dobil okrog 800,000 glasov. Če bi bil v Californiji nominiran za gubernerskega kandidata regularni demokrat G. Creel, bi bil nedvomno izvoljen. Toda Sinclair je planil med demokrate iznenada s svojim EPIC (End Poverty In California), dobil je nominacijo in spravi v zadregu ne samo demokratske prvake v Californiji nego tudi načelnika demokratske stranke generalnega poštnege upravitelja Jimm Farleyja, predsednika Roosevelta in demokratsko stranko sploh. Republikanci so situacijo pridno izrabili, češ, kdo naj verjame, da je radikalni socialistični pisatelj Sinclair res postal demokrat! Demokrate so bili prisiljeni vsled kritike konservativcev poudarjati, da se ne strinjajo z nauki v Sinclairjevih knjigah, da so proti socializmu in da ne odobravajo kraje nominacij. Kajti koncem konca je Sinclair demokratsko nominacijo na lepem "ukradel", ker ni nihče izmed demokratskih magnatov pričakoval, da je bi mogel dobiti.

Socialistični stranki v Californiji je Sinclairjeva politika škodovala ogromno, kar se organizacije tiče, kajti stotine prej aktivnih njenih članov in somišljenikov je sledilo svoje-mu idolu Sinclairju, verujoč, da ako zmaga, bo to za ljudstvo Californije in za delavski razred vseh Zed. držav velikanska pridobitev. Sklepali so pač v svojem napačno usmerjenem navdušenju. Kljub navidezno nepremagljivim oviram pa so zvesti sodrugi v Californiji dosegli, da je dobila socialistična stranka za svojega kandidata v zvezni senat letos več glasov kakor l. 1932, kar je bil v okolščinah, povzročene vsled Sinclairjeve dezertacije, ogromen uspeh.

V Milwaukeeju so socialistični glasovi narasli, toda nova La Follettova progresivna stranka jim je odvzela dovolj glasov, da je bil marsikateri socialistični kandidat poražen le z neznatnim številom.

V Milwaukeeju je bila soc. stranka v vsakem slučaju pri teh volitvah druga najjačja stranka. Al Benson, socialistični kandidat za šerifa, je dobil 51,644 glasov. Zmagoviti kandidat demokratske stranke Joseph J. Shinnars, sedanji šerif, jih je dobil 87,595. La Follettov progresivec C. H. Dietz 28,053. In republikanec Chas. Schallitz 17,655.

Za poslanca v 3. okraju je dobil socialistični kandidat

Roosevelt dobil 6. nov. popoln mandat

Nove 'korporacije' v Italiji ne bodo delale 'čudežev'

Pred letom dni je Mussolini oznanil svoj novi načrt za reorganizacijo italijanskega gospodarstva po strokah ("korporacijah") in ob enem zagrmel, da pomeni njegov način konec kapitalizma.

Dne 10. novembra t. l. je svojo "korporacijsko" tvorbo slovesno otvoril brez omemb o koncu kapitalizma. Pač pa je Mussolini prebivalstvo posvaril, da naj nikar ne pričakuje čudežev od nove uredbe, "kajti čudeži na ekonomskem polju so nemogoči", je izjavil.

Vsega skupaj ima nova italijanska "ekonomska uredba" 22 korporacij, ki imajo 823 zastopnikov. Kmetijstvo je korporacija zase, dalje kovinska, lesna itd. Zdravstvo ima svojo korporacijo, stavbstvo svojo — vseh skupaj torej 22, ki se bodo upravljale avtonomno, njihovi zastopniki pa so bodoči parlament Italije. Mussolini ne ve, kako se mu bo eksperiment posrečil, zato je izjavil, da ni ta sprememba nič trajnega. Če ne bo ugodnih rezultatov, bo poskusil z drugimi eksperimenti.

New York

Socialistični kandidati za poslanca v okrajih newyorškega mesta so dobili 90,000 glasov. Ker v tej deželi ni poročene reprezentacije, so vsi ti tisoči delavcev brez zastopstva, kajti zmagali so demokratski in v par slučajih republikanski kandidati.

Reading, Pa.

James H. Maurer, socialistični kandidat za zveznega senatorja, je dobil v Readingu, Pa., in bližnji okolici, nad 16,000 glasov in s. Holmes, socialistični kandidat za gubernerja, blizu 15,000. Sodrug Darlington Hoopes in sodružica Lillith Wilson sta bila ponovno izvoljena v pennsylvansko legislaturo.

Socialistična kontrola v Bridgeportu

Mesto Bridgeport, Conn., ima soc. upravo, okraj Bridgeport pa enega odbornika v šolskem svetu, deset mirovniških sodnikov, tri senatorje in dva poslance.

Kompanije kršijo pravilnike na debelo

A. F. of L. je izdala statistično poročilo, ki izkazuje, da kršijo korporacije pravilnike (codes) kadarkoli in kjerkoli smatrajo v svojo korist. Največ teh kršitev gre na škodo delavcev.

VELIKE ZMAGE DELAVSKE STRANKE NA ŠKOTSKEM

Ko so angleški toriji čitali poročila o poplavi zmage demokratske stranke v Zed. državah, jim je bilo še bolj hud, kajti splošne občinske volitve ki so se vršile istega dne na škotskem, so prinesle delavski stranki presenetljive uspe-

he. V Glasgowu in mnogih drugih krajih na škotskem so socialisti porazili večino konservativnih kandidatov.

Enako uspešna je bila delavska stranka tudi pri splošnih občinskih volitvah par tednov prej v Angliji in Walesu.

ZNAČILEN KORAK LJUDSTVA V ZED. DRŽAVAH NA LEVO

Volitve dne 6. novembra značijo zgodovinski okret ameriškega ljudstva na levo. Republikanci, ki so zagovarjali svoje staro načelo "krepkega individualizma" in udrihali po Rooseveltovi administraciji, so bili pometeni iz uradov. Rooseveltu pa je dalo ljudstvo mandat, da sme eksperimentirati kakorkoli, samo da uposlji nezaposlene ter odpravi krizo. Ko bo ljudstvo spoznalo, da za tako nalogo demokratska stranka nima volje, ne programa, ne zmožnosti, bo moralo kreniti dalje na levo.

Misljenski preobrat ljudstva je izražen tudi v zmagi nove Progresivne stranke v Wisconsinu, ki je porazila mnogo demokratov in republikancev. Ob enem je razcepila glasove naprednih volilcev v okrajih, kjer so socialisti močni in s tem omogočila zmago demokratskim ali pa republikanskim kandidatom. Drugače bi bil njihov poraz v Wisconsinu popoln.

V Minnesoti je ostala v ospredju farmerska-delavska stranka, žetudi je bila napadana za socialistično in nevarno "ameriškim institucijam" ter privatni svojini bolj ko kdaj prej.

V Connecticutu je bilo prvič v zgodovini te države izvoljenih pet socialistov v državno zbornico.

Socialistična poslanka v Pennsylvaniji sta bila ponovno izvoljena četudi so se demokrate in republikanci združili, da ju bi porazili.

V New Yorku, v Pennsylvaniji in drugje so socialistični glasovi v primeri z volitvami l. 1932 znatno narasli.

Kljub temu je veliko sodrugov razočaranih, ker njihovo vztrajno agitacijsko delo ni prineslo večjih uspehov za našo stranko, dasi ima resničen program za odpravo krize.

Sodrug D. W. Hoan je po volitvah v svojem proglasu med drugim dejal:

"Kapitalizem je mrtev. Socializem je v procesu. Pripravimo se združeno z novimi močmi za prihodnje volitve! Kajti bodočnost spada nam."

PO SEDEMNAJSTI OBLETNICI BOLJŠEVIŠKE REVOLUCIJE

Velike spremembe v USSR. — Mirni odnošaji z inozemstvom. — Uspehi v industrijalizaciji

Veliko važnejša kot obletnica premirja dne 11. novembra, je obletnica 7. novembra, ko Sovjetska Unija praznuje dan svojega postanka. Prva revolucija l. 1917 je vrgla carizem. Vlada, ki je sledila carjevi, je storila usodno napako, da se je oprla ob zaveznike in vztrajala v vojni. Boljševiki pa so v drugi ruski revoluciji riskirali vse in igro dobili.

Dne 7. novembra t. l. so v Sovjetski Uniji praznovali 17. obletnico boljševiške revolucije. V Moskvi so bile prirejene, kot običajno velike vojaške parade, toda ne več s takim poudarkom in manifestacijsko silo, kakor prejšnja leta. Sovjetska vlada je danes z veliko večino dežel v prijateljskih odnošajih in ji ni bilo treba demonstrativno razkazovati svoje vojne sile. Veliko večja pa je bila parada delavcev in kmetov. Poročajo, da se je udeležilo milijon ljudi. Bila je to ogromna manifestacija dela, ki je napravila tudi na diplomate ugoden vtis, kakor poroča iz Moskve Harold Denny v newyorškem dnevniku Times. Vzrok temu, pravi Denny, je bil v tem, ker paradniki niso več nosili izživalnih napisov za revolucijo v drugih deželah. Tudi govorniki so se izogibali običajnim apelom na mednarodni proletarijat. Kapitalističnih vlad niso napadali, toda ker bi brez napadov slavnost ne bila popolna, so si nekateri izbrali za tarčo socialistično internacionalo, kljub temu, da sta se izkazali v povojni zgodovini baš dve socialistični stranki (avstrijska in španska) za najbolj revolucionarni v praksi, dočim se je skrajno fanatična komunistična stranka v Nemčiji podala Hitlerju v Nemčiji prav tako brez boja kakor socialni demokrati, ako ne še celo bolj.

Vsako leto so v paradah 7. novembra nosili v Moskvi slavnate figure kapitalističnih državnikov in militaristov. Letos so to opustili, kajti v vsoti paradi je bilo po trditvi Den-

nya le par podob, ki so cikale na nemške nacije in japonske militariste, toda še to le bolj indirektno.

Sovjetska Unija je danes v ligi narodov, njeni zastopniki so priznani v skoro vseh glavnih mestih in pogodbah ima z mnogimi državami, pa je morala vsled teh okolščin tudi kominternu spremeniti svojo taktiko in je prenehala z direktno ofenzivo za revolucijo. V ofenzivi je samo še proti delavski-socialistični internacionali, toda mnogi se nadejajo, da se bo pod pritiskom razmer z njo pobotala. Možno je, da bo Moskva s časoma prepustila vodstvo nad delavskim gibanjem zunanjim strankam, ker je sovjetskim voditeljem nemogoče uspešno vršiti v odnošajih s kapitalističnimi deželami vlogo prijateljskih državnikov in ob enem delovati za revolucijo proti njim.

Sovjetska Unija je danes manj v nevarnosti pred napadom ko kdaj prej. Še celo Japonska se je nekam umirila, ker ve, da bi Rusija v obrambi njeni vojni proti nji ne bila brez zunanje pomoči. Ako nihče drugi, bi ji pomagal mednarodni delavski razred.

V industrijalizaciji je dosegla sovjetska Rusija v prejšnjih sedmih letih ogromne uspehe. Zdaj je njena glavna briga dvigniti malo industrijo in izboljšati življenjske razmere ljudstva, ki so v primeri z njegovo veliko zaposlenostjo še vedno nizke. Kajti šele ko bo življenski standard ruskega delavca v industriji in na polju toliko dvignjen, da kapitalistična propaganda ne bo mogla več trditi, da se zaposlenim delavcem v Zed. državah, Angliji v Kanadi, Avstraliji, Nemčiji in Franciji godi boljše kakor pod boljševiki, bo Sovjetska Unija dobila svoj temeljni pomen v mednarodnem delavskem svetu in primorala kapitaliste tudi brez revolucije popuščati v izkoriščanju.

UPI V DEMOKRATSKO STRANKO VODIJO SAMO V RAZOČARANJA

Volilci, ki ne odločujejo. — Zmagoviti politiki na počitku v toplicah. — "In kaj sedaj?"

DEMOKRATSKA stranka je dne 6. nov. t. l. dobila blizu deset milijonov manj glasov kakor l. 1932, in republikanska okrog pet milijonov manj. Velik del volilcev je torej ostal kljub bobnom, zastonskemu pivu in sandvičem doma. Teh štirinajst milijonov državljanov in državljanek, ki niso hoteli porabiti svoje volilne pravice, poleg drugih, ki tudi l. 1932 niso hoteli voliti, bržkone niti malo ne soglašajo s sedanjimi razmerami. Ampak si mislijo: "Saj bo izpadlo tako kakor bo, pa če glasujemo ali ne." To mišljenje jim narekuje lenoba in nevednost. Z ljudmi, ki nočejo glasovati, se v tem članku ne bomo pečali. Kajti kdor ne glasuje, ni vstet nikamor. Le tisti, ki se poslužujejo volilne pravice, odločujejo.

Dne 6. novembra so odločili v prid Rooseveltove politike skoro popolnoma. Dali so mu dvetretjinsko večino v zveznem kongresu in v veliki večini legislatur. Demokrate so šli v volilni boj s parolo: "Z Rooseveltom v okrevanje." Na kampanjskih shodih so trdili, da je vsak glas za demokrate zaupnica Rooseveltu in v pomoč njegovim prizadevanjam, da reši deželo iz klesče krize. Rekli so dalje, da bo vsak glas, ki ga volilci oddajo proti demokratskim kandidatom, škodoval Rooseveltu in njegovemu velikemu delu.

Demokratska strategija je triumfirala. Rooseveltova stranka ima zdaj nad deželo absolutno moč. Ljudstvo mu je odobrilo taktiko eksperimentiranja v gospodarstvu popolnoma, ker se nadeja, da bo na ta način oteto iz krize.

Kaj sedaj?

Zmagoviti demokratski politiki iz držav na osrednjem zapadu, posebno iz Illinoisa, so šli takoj po volitvah na počitnice v toplice French Lick v Indiani. Iz Washingtona so odšli v Warm Springs, Ga. In tako dalje. Nekateri izmed njih se res vprašujejo: "Kaj sedaj?" Drugi se zabavajo in kujejo načrte, kako si nagrabiti čim več, dokler je prilika, kajti kdo ve, kakšen veter zapiha čez dve leti.

Ljudstvo je poverilo ta absoluten mandat demokratom vsled svojega dozdej še skoro neomajanega zaupanja v predsednika Roosevelta. In Roosevelt s svojim možganskim trustom bi rad dokazal, da je vreden zaupanja.

Med tem se kriza nadaljuje in gospodarski položaj se je to jesen znatno poslabšal. Ako ni mogel Roosevelt s svojim takozvanim programom uspeti dozdaj, kako bo uspel v bodoče? On (Nadaljevanje na 2. strani.)

VELIKE ŽRTVE DELAVCEV V CIVILNI VOJNI V ŠPANJI

Tri tisoč ubitih, deset tisoč ranjenih! — Propaganda laži izpodbita. — Upor ni zaduščen

V zadnji civilni vojni v Španiji je bilo ubitih okrog 3,500 ljudi in 10,000 ranjenih. Škoda na poslopih in druga je cenjena na štiri milijarde peset (blizu \$500,000,000).

Okrog 20,000 ljudi je bilo aretiranih. Ker v ječah ni za vse prostora, so spremenili v jetnišnice stare ladje, ki jih imajo z jetniki zasidrane blizu obrežja.

Največ je bilo ubitih v provinci Asturias—blizu tri tisoč, toda ne duhovnikov, kakor je lagala španska klerikalna propaganda, ampak delavcev, njihovih žen in otrok.

Mesto Oviedo v Asturiasu je bilo vsled divjanja tujezemске legije in španskih maročanskih čet skoro docela porušeno in ga bo treba zgraditi znova. Bilo je eno najlepših mest v tem kraju.

V Madridu, glavnem mestu Španije, je bilo okrog 100 ubitih in kak poldrug sto v Kataloniji. Po nekaj žrtvih je padlo tudi v vseh drugih krajih Španije.

Vlada je poslala proti delavstvu 60,000 vojakov iz vojašnic v Španiji, 10,000 mož izjemne policije, 20,000 mož civilne garde, čete Maročanov in tujezemsko legijo iz Maroka. To so ugotovitve žurnalistov v službi ameriške časniške agencije Associated Press, ki so bili v Španiji v času revolte in pozneje, ter raziskavali dogodek ter vzroke.

Revolto je organizirala socialistična stranka s sodelovanjem drugih levičarskih skupin, ko je uvidela, da je to še edino, kar ji preostaja, če noče sramotno podleči. Associated Press priznava resničnost socialističnih trditev, da je vlada s pomočjo klerikalcev odpor industrialnega in kmečkega proletariata sicer zadušila, kar ji ob toliki oboroženi sili ni bilo težko, ni pa s tem rešila problemov, ki vise nad Španijo. Niti ni delavsko gibanje poraženo ali ugnano, kajti španki proletarijat je navajen borbe s klerikalizmom in burbonsko reakcijo. Associated Press ne potrjuje vesti iz krogov katoliške propagande v Španiji, da so delavci morili in mučili duhovnike ter nune. Delavci so se pač branili in zato žrtve niso bile samo na eni strani, kajti padlo je tudi nekaj birmičev, orožnikov in vojakov, toda največ ubitih je iz vrst delavcev in relativno najmanj pa med klerikalci, ki so odgovorni za to pokolje in za bičanje ter izmaganje Španije.

Kdo je zmagal?

Governor Gifford Pinchot je že pred volitvami v govorih na shodih dejal, da kar se njegove države Pennsylvanije tiče, bo zmagal v nji multimilijonar Andrew Mellon, neglede na to, ali bodo izvoljeni demokrati ali republikanci. Pennsylvanijo je vladala že dolga desetletja republikanska stranka. Ljudje v uradih so ždali drugi, toda multimilijonarski interesi kontrolirajo sedanje, kakor prejšnje. Governor Pinchot se ni zmotil, kajti on pozna "politiko" v svoji Pennsylvaniji. Ko bi jo še delavec tako dobro poznal, bi bil Mellon poražen, kajti v tem slučaju ne bi bili izvoljeni ne republikanci in ne demokrati. Tako pa sta zmagala v Penni samo dva delavska kandidata.

Obletnica premirja na Gospodov dan

Prošlo nedeljo 11. novembra je bila 16. obletnica premirja ali konca svetovne vojne. Razne organizacije vojnih veteranov zavezniških dežel so jo praznovala slovesno in z rajanjem. V Nemčiji z gnjevom in s tajnimi prisegami, da se bo sreča zmagave prihodnji vojni zaobrnila Nemčiji v prid.

V Zedinjenih državah so se vršile dopolne parade in popoldne razne svečanosti, ki so se nato spremenile v veselice. Zvezi cerkva v Chicagu se ni dopadla, da se bi premirje praznovalo v nedeljo, kajti to odvrača ljudi od službe božje. Pa je njen odbor pisal organizacijam veteranov ostro pismo, da se v nedeljo dopolne parade ne spodobijo. Priporočil jim je, da kadar obletnica premirja spet pade na nedeljo, naj jo praznujejo bodisi v soboto ali pa v ponedeljek, nedeljo pa prepuste cerkvam.

Načelnik pripravljalnega odbora za praznovanje obletnice premirja ni bil zadovoljen s pridigo, pa je cerkvenjakom odgovoril, da se je vojna nehala na 11. novembra, ne pa na 10. ali 12., torej jo bodo praznovali vedno le 11. novembra.

Ta spor nas zanima le v toliko, v kolikor razgalja hinavščino enih kot drugih. Cerkve ne nasprotujejo praznovanju obletnice premirja, ako jim to ne dela škode pri kolektah. Toda kje so bile v času, ko je svet besnel v vojnem klanju? Čemu niso takrat protestirale in dokazovale, da je nedelja Gospodov dan in da božje zapovedi prepovedujejo ubijanje ne samo ob nedeljah, ampak vsak dan v tednu?

Skrbi policije

Policija v vseh deželah je v skrbeh, kako varovati državnike, predsednike in monarhe pred atentatorji. Francoska policija je bila vsled atentata v Marselju zelo kritizirana. Francoski notranji minister, v čigar področje spada tudi policija, je vsled javnega ogorčenja resigniral, dasi se atentat ni izvršil po krivdi njegove nepaznosti, ampak bolj vsled površnosti policijskih organov v Marselju.

Varnostni organi v vseh deželah so dobili navodila, da naj bodo budni, da naj vzamejo pod svoje nadzorstvo vse osebe, ki jih sumijo zarotniškega delovanja in ob enim da naj v pripravah za zastražanje potujočih državljanov ničesar ne prezrejo.

Napaka je, ker se policija briga le za varnost visokih glav, medtem ko prav malo stori, da bi bil človek iz mase varen pred napadci. Oseba varnost povprečnega državljanika ali vladarja je veliko sigurnejša, kakor pa varnost navadnega človeka na čikaških ali newyorških ulicah.

"Z volitvami ni nič!"

"Z volitvami ne bomo nič dosegli! Samo nasprotnik zmaguje. Treba je ljudem pušk v roke, pa bo drugače. Brez pušk ni nič."

Ali dotičniki, ki to trdijo, res verjamejo, da bodo ljudje, ki uporabljajo pravico glasovanja sebi v škodo, ravnali z drugačnim orožjem bolj pametno?

Fašizem je pomik v srednji vek. Zato so tudi ženske v fašističnih deželah potisnjene stoletja nazaj v temo.

VELIKO RAJANJE OB PRAZNOVANJU ZMAGE

Slika predstavlja del množice, ki je v torek 6. novembra zvečer praznovala po newyorških ulicah in sosednjih zmagi — zmago demokratske stranke kajpada! Vsi so imeli "good time"! V New Yorku sta obe kapitalistični stranki vabili v času kampanje ljudi na shode s pivo in žganjem, postregli so jim z lunčim in prirejali

plesne zabave. Republikanci v New Yorku in v drugih državah so potrošili v prošli agitaciji za svoje kandidate več milijonov dolarjev — zamanj. Korita so prišla v posest demokratov še celo bolj kakor pred dvema letoma. In ljudstvo je praznovalo to "svojo zmago" z veseljem vsa noč.

KOGAR SE TIČE

"Am. Slovenec" in njegov urednik na "karpetu".

Ljudje okrog sv. Stefana, ki krmarijo "Amerikanskemu Slovincu", so bili do smrti pokojnega republikanskega vodje Barretta republikanci. L. 1930. pri Am. Slovincu piso več vedeli, ali so demokrati ali republikanci. Oglase in "favors" pa so jemali od obojih. Al Smith je bil prvi demokratski kandidat, za katerega so se pognali v boj, zato ker je katoličan in ker pravijo, da gre vsako nedeljo k maši. Drugače pa so bili l. 1928 še vedno veliko bolj "republican" kot pa "democratic".

Ko je njihov politični boss Barrett umrl, in ko so demokrati dobili v oblast Chicagu in ostalo "kontro", se je spremenila tudi politika pri sv. Stefanu.

Kakšen je "politični boj" v slovenski fari prikazuje sledeči letak, ki so ga izdali "republikanci" proti "demokratom" in "Am. Slovincu", še posebno pa proti njegovemu uredniku, katerega dolže, da je bil zaradi svojega vpliva vpisan na plačilno listo na stroške mesta, zato da kot urednik pribori glasove demokratom. Letak sta v imenu republikancev podpisala Stephen Horwath in John A. Koscak. Ta dva farana sta v imenu svojih pristašev republikancev napisala proti faranom "demokratom" tole:

Chicago, Ill., 6. novembra 1934. Dovolite, da Vas opozorimo na prihodnje volitve, ki se bodo vršile v torek, 6. novembra. Na ta dan se bomo volilci izrazili, se strinjamo s sedanjo lokalno korupcijo, ali pa želimo, da pridejo v javne urade ljudje, ki bodo pravično in pošteno zastopali svoje volilce. Morebiti bote v začetku imeli pomisleke radi tega pisma, toda pravo smo Vas, da pazno prečitete od konca do kraja, potem pa sodite.

Najprvo Vas hočemo opozoriti na pisavo A. S., ki zadnji čas srdito na-

pada republikansko stranko, medtem ko hvali in povzdiguje demokrate v deveta nebesa, kakor da bi oni bili sami angelci. Resnica pa je, da je lokalna demokratska stranka tako gnjila, da bolj gnjila biti ne more. Prišlo citati o tem ste imeli v listih Chicago American in Herald & Examiner, ki nista republikanska lista, ampak vedno povesta resnico v obraz. Ako ste že pozabili, Vam povemo in opominimo na škandal Moe Rosenberga, ki je bil voditelj demokratov v svoji wardi in zaveznik lokalnih demokratskih voditeljev. Nič posebno dišeča rožica ni bila zadeva glede davkov bosa Naah in župana Kelly, vendar o tem A. S. ne žrne niti besedice. Našli bi lahko na stotine skandalov, toda pomuditi se hočemo pri A. S., da sveste zakaj gre.

List A. S. je delniško podjetje s tiskarno vred in delnice so kupili republikanci in demokrate, isto je v čele naročnikov. Vsled tega je dolžnost lista poročati nepristransko, toda urednik se je zadnji čas popolnoma udinjal demokratski stranki. Ako se misle slišali, Vam povemo, da ima Mr. Jerich politično delo in dela v City Garage na 2324 So. Ashland Ave. Govevica je, da ima okrog \$250.00 mesečne plače. Nismo pa še slišali, da bi on resigniral pri Edinost Publishing Co., kar bi bila njegova dolžnost, kajti nihče ne more služiti dvema gospodarjem. Zopet je govoriča, da to delo pri tiskarni še vedno opravlja in da ima okrog \$75.00 tedenske plače. Torej človek, ki ima stalno delo z dobro plačo, odjeda kruh ljudem, ki so brez dela in v slabem položaju. Se Vi strinjate s tem? Gotovo ne, ker imamo veliko Slovencev, ki so vsaj toliko zmorni, kot Mr. Jerich, to politično delo opravljati. Zakaj ni to delo dobil kak Slovenec, ki je brez dela? Odgovor na to je lahek. Demokratski voditelji z Mr. Sabath-om na čelu pač mislijo, da smo Slovenci sami bedaki in se bomo ravnali po navodilu A. S. in volili po naročilu tega lista. Za tem gromom tiče zajec.

Slovenci, Slovence, ali bomo dopustili, da bi nam kdo diktilar? Nikakor ne. Najboljši odgovor na to bo, da od prvega do zadnjega volimo celo republikansko listo. Ne potrebujemo ne Mussolinija ne Hitlerja, ampak znamo s svojo glavo misliti. Vsi na misli, da Vas opozorimo na prihodnje volitve in naredite križec zgorej pri besedi REPUBLICAN. S tem pokazamo svojo zavednost.

Odgovarjati na vsa demokratska

UPI V DEMOKRATSKO STRANKO VODIJO SAMO V RAZOČARANJA

(Nadaljevanje s 1. strani.)

je za planirano gospodadstvo, toda za obranitev kapitalizma. To dvoje pa ne gre skupaj. Kapitalizem živi od izkoriščanja in bode v nižinah. Z rekuramj Rooseveltove administracije je ta beda razmnožena na čimveč ljudi, zato da jo nekateri ne čutijo preveč. S tem smotrom izenačuje zaslužek tako, da naj bi vsak delavec prejemal le toliko kolikor neobhodno potrebuje za preživljanje. Vsled tega je takozvani življenjski standard silovito padel in še nazaduje.

Ne Roosevelt in ne demokratska stranka se ne bo mogla v bodoče več izgovarjati na opozicijo, kajti tudi republikanska opozicija je bila poplavljen z valom demokratskih glasov. Demokratska stranka ima sedaj priliko, da izvrši kakršnekoli ekonomske reforme, kajti ljudstvo ji je dalo v tem oziru proste roke.

To ljudstvo se je kajpada ukanilo. Vodstvo demokratske stranke ve, da ji krize ne bo mogoče odpraviti, ker ne misli odpraviti kapitalizma. Zato pa demokratski politiki že zdaj študirajo izgovore in opravičevanja, ki jih bodo rabili v bodoči kampanji. Njim se ne godi slabo in marsikdo bo pomagal svojcem do vladnih služb. Marsikdo izmed njih ima že vse niti splejane k žlicam za zajemanje grafted.

Ljudstvo čaka in upa. Kapitalistično časopisje ga je v politiki premotilo toliko, da ne zapopade svoje nesmiselne vloge. Vendar pa se vsaj v tem oziru obrača na bolje. Glasovi opozicijskih strank so narasli dočim so demokratski in republikanski s primeri z njihovimi glasovi pred dvema letoma nazadovale.

strašila, ni časa ne prostora, podati pa hočemo nekaj faktov, da slišite oba zvana.

Naprej z Rooseveltom, je njih bojni klic. Zakaj pa ne pravijo: Naprej s Hornerjem in Kellyjem? Kaj pa ima Roosevelt opraviti pri teh volitvah? Popolnoma nič. Roosevelta hočejo samo izrabiti, da bi s tem prikriji svoje grde škandale.

Izvoljeni morajo biti sami demokrate, da bo sloga in edinstvo, pravijo. Seveda, da bi lahko še bolj grafted. Vsek razsoden človek zna, da je bolje, da so v uradih ljudje različnih strank, da gre vse bolj poštenim potom. Zatorej bomo izvolili republikance, da bo ponehal graft.

Opozoriti Vas hočemo še na neko zelo važno stvar. Republikanska organizacija 21. ward je spomladaj postavila v svojo listo tudi našega rojaka, Mr. Leo Jurjevca, ki je bil tudi izvoljen. Za nas je to velika čast. Sedaj je pa naša dolžnost, da se izkažemo hvaležni s tem, da volimo celo republikansko listo. S tem bomo pokazali, da znamo biti hvaležni in bolj bomo upoštevani. Ako pa ne volimo s stranko, potem bodo imeli nas za nevaležnike in ne bodo nas upoštevali. Zatorej volite vsi

☒ REPUBLICAN.

Z narodnim pozdravom: Stephen Horwath John A. Koscak.

Mr. Staut je hud.

Mr. Rado Staut se je končno le malo preveč ujezil, dasi ne po krivdi te kolone. V jezi pa dela to, kar drugim ne dovoljuje. V izdaji z dne 8. nov. pravi v odgovoru uredništvu Prosvete tudi tole: "...Saj navsezadnje — business je le business, kakor je rekel Proletarec..."

Bilo bi možko in pošteno, če bi bil citiral stavek iz Proletarca, da se ne bi izkazal za človeka, ki ni iz njega izluščiti smisel, ki ga ni bilo nikoli v njemu.

"Enotna fronta".

Kdor ima priliko čitati komunistične liste v tej deželi, lahko brez truda ugotovi, da jim je "enotna fronta" še vedno samo manevar za ruvarjenje proti socialistični stranki in njenim voditeljem. Oni hočejo enotno fronto "od spodaj", zato "Daily Worker" z velikim naslovom apelira na socialistično delavstvo, naj žavrže svoje "ohromele voditelje".

Rekli smo in ponavljamo: vprašanje zedinjenja delavskih vrst je stvar iskrenosti. Zavratnost in nesmiselno "manevrisanje" ne privede v skupnost, pa če si jo še tako želimo.

Grozodejstva sialotrov.

"Velikozna števila otrokov", katerim so socialisti v Španiji "iztaknili oči", se niso pripeljali v Madrid, čeprav so španski klerikalni listi obljubovali, da jih bodo vozili v dokaz ljudstvu po ulicah. Niti ni nikjer tistih duhovnikov in nun, "katere so socialisti zversko mučili in pobabili."

Resnica je naobratna, kar potrjujejo poročevalci vseh velikih ameriških listov. Jay Allen, zastopnik čikaških Daily News in mnogih drugih časopisov, piše med drugim: "Vrnil sem se iz Oviedo ter njegovih ruševin v Gijor, da ubežim smradu gnajočih trupel in da si odpočijem na duši in telesu od grozot, ki sem jih videl."

Ugotovil je, da so grozodejstva nad delavci izvrševali brutalni častniki in njihove čete v

službi klerikalne reakcije. Humanitarci, ki so bili v času prošlega pokolja v Španiji, predlagajo ligi narodov, da naj uvede preiskavo in razgali klerikalni režim pred vsem civiliziranim svetom. Čemu torej katoliški lista Amerikanski Slovenec in Ameriška Domovina ne poročata resnice o dogodkih v Španiji in priznata, da se inkvizicija obnavlja, namesto da lažeta o zločinih socialistov, ko vesta, da jih ni bilo?

Razočaranje vsled volitev.

Nekateri socialisti in somišljeniki so razočarani nad rezultatom volitev 6. novembra. Čemu? Kaj je bilo sploh drugega pričakovati kot izid kakršne je bil? Vsi tisti, ki se udajajo v razočaranje ob vsaki neugodni sapieli, naj si rajše predstavijo, da socializem ni bil premagan in ne bo premagan, pa magari če dobi ta ali ona kapitalistična stranka ob enih ali drugih volitvah vse glasove.

Voliti za socializem ni nobena žrtev. Glas za socializem ni vržen proč. Socialisti v Avstriji so meseca februarja t. l. storili veliko več kot pa volili. Vlada je bruhala nanje topovski ogenj in jih začasno zadušila. Toda mar so avstrijski socialisti razočarani vsled tega? Kaj še! Citajte poročila, kako delujejo in žrtvujejo za svoje ideale! Ali pa se ozirimo na socialiste v Španiji. Petnajst dni so vztrajali v herojskem odporu. Tisoče je bilo ubitih in ranjenih. Vlada je zmagala s pomočjo armade, mornarice in barbarske sile. Ali so se socialisti v Španiji zdaj poskrili in plakajo vsled poraza? Nasprotno! Konsolidirajo svoje vrste in se pripravljajo na nov boj. Če imamo socialisti v Ameriki kak vzrok biti razočarani, tedaj smo lahko razočarani le nad pomanjkljivo delavnostjo našega gibanja.

Angleški socialisti so bili pred nekaj leti pri volitvah v parlament katastrofalno poraženi. Marsikdo je domneval, da bo poparjenost ugonobila delavsko stranko za zmerom. Toda čitajte danes, kako spet zmaguje! Poraz jo ni vrgel v razočaranje, ampak jo je podžgal k delu za zmage v bodoče. Malodušnost in razočaranje med bojovníki nima mesta — posebno ne v delavskem gibanju.

Konferenca za socialno zavarovanje

M. Juriček in Adam Virovac sta razposlala jugoslovanskim društvom v Chicagu poziv, da naj pošljejo zastopnike na konferenco 9. decembra, ki bo v Hrvatskem sokolskem domu. Razpravlja bo o socialnem zavarovanju, oziroma agitaciji za House Bill H. R. 7598, ki določa zavarovalnice proti brezposelnosti in druge.

Konferenco sklicujeta v imenu društva št. 32 HBZ, ki je podvzelo iniciativo za to zborovanje na predlog članov komunistov.

V proglasu pravita, da se je za omenjeno predlogo izreklo že 2.400 unij A. F. of L., glavna odbora HBZ in SNS ter mnoga društva.

Napredna slovenska društva v Chicagu so že pred par leti delovala v zvezi za zaščito brezposelnih in pošiljala zastopnike na njene seje. Ta zveza se je pozneje reorganizirala v posebne klube za boj v prid brezposelnih, za zavarovanje proti brezposelnosti in za socialno zavarovanje delavcev vobče. Tudi danes so naša podporna društva več ali manj aktivna v tem gibanju.

KONCERT
"SAVE"
v nedeljo
25. NOVEMBRA
v dvorani ČSPS.
v Chicagu

KOMENTARJI

Deset milijonov za katoliške zavode.

Blizu Chicaga v smeri proti Waukeganu je mesto Mundelein. Imenuje se tako v počast kardinalu Mundeleinu, ki je v tem mestu zgradil veliko semenišče in druge zavode ter park z umetnim jezerom, cerkvo, dvorano itd. Vse to ga stane okrog deset milijonov dolarjev.

Ze ko se je vršil v Chicagu pred nekaj leti euharistični kongres, so nekateri protestantovski listi trdili, da je Mundeleinu denar dober, pa naj prihaja od katoličanov, protestantov, židov ali brezvercev. Reporterji so nato kardinala Mundeleina vprašali, če jim lahko da imena tistih prispevatelev za njegove zavode v Mundeleinu, ki so dali na primer po \$10.000 in več. Kajti katoličani v Chicagu bi med seboj ne mogli zbrati tolikane vsote poleg vzdrževanja ne-tetih svojih cerkva, šol, duhovniščin, seater itd. Kardinal Mundelein pošilja visoke vsote tudi v Rim. V Vatikanu je na glasu za enega najboljših prispevatelev v korist svete matere cerkve. Kdo mu daje denar? Kardinal Mundelein je reporterjem odgovoril, da katoliška cerkev v takih slučajih ne publicira imen in ne odvarja svojih knjig javnosti. Je absolutno poštena, zato ji računov ni treba obešati na veliki zvon.

Od kar je kardinal Mundelein v Chicagu, je nakolektal za svoje zavode, v pomoč Vatikanu in za druge cerkvene potrebe okrog petnajst milijonov dolarjev. Nekateri so mnenja, da je ta vsota prenizka, kajti njegovi dohodki so znašali mnogo več.

V omenjenem sporu, oziroma v boju protestantovskega tiska proti njegovim metodam so ga dolžili, da jemlje v obliki darov stotisočake od žida Juliusa Rosenwalda, od "utilitnega magnata" Samuela Insulla, od McCormickove familije, katerega kontrolira industrijo poljedelskih strojev, in od drugih "brezverskih" in "krivoverskih" kapitalistov. Mundelein se je smehljaj in odgovoril, kakor je omenjeno prej.

V sedanjih obravnavi proti Samuelu Insulli in njegovim kolegom, ki so obtoženi od vlade uporabljanja pošte v goljufive namene — obrali so namreč ljudstvo za kakih sto milijonov in še nekaj povrh — je bil kardinal Mundelein povabljen, da priča v prid H. L. Stuerta, člana Insullove kombinacije, ki je zdaj na zatožni klopi. Zagovornik, ki zastopa na obravnavi obtoženega Stuerta, ga skuša izvelič iz kaše s pomočjo kardinala. Mundelein je prišel in pričal, da je Stuart poštenjak, ugledna osebnost, vreden vsega zaupanja in spoštovanja. Dejal je, da Stuart ni katoličan, toda ima za katoliško cerkev tolikšne zasluge, da mu je papež podelil red ("orden") Pija IX., torej najvišje odlikovanje, ki ga more dobiti v katoliški cerkvi nekatoličan.

In kakšne so Stuartove zasluge za mater cerkev? Mundelein je na sodišču pojasnil, da ga je cerkev odlikovala zaradi njegove visoke podpore v prid kolegija za mednarodno propagando v Rimu — z drugimi besedami, bil je Stuart, ki je s svojim denarjem omogočil zgraditev tega velikega jezuitskega kolegija v Rimu za klerikalno propagando po svetu. "Brez njegove pomoči bi ga ne mogli zgraditi," je izjavil Mundelein pred sodnikom.

Vladni odvjetniki so se držali spoštljivo v rezervi in pustili zagovornikom Stuerta, da so porabili ugodno priliko v polni meri za svojega klijenta.

S "cross-examination" vladni odvjetniki Mundeleina niso pestili. Če bi ga, bi morda izvedeli, v kakšnih stikih je bila čikaška nadškofija, oziroma kardinal Mundelein s Samuelom Insullom in drugimi kapitalisti ter prekupei z zemljišči v času, ko je Insull gradil svojo električno železnico tudi v Mundelein. "Real estate" firme so tedaj parcelirale vso okolico Mundeleina v stavbišča in jih prodajale naivnim katoličanom v Chicagu za visok denar. Oskubili so jih na ta način za več milijonov dolarjev. In v cerkvah niso prav nič svačili svoje ovce pred tem raketirstvom.

Deset milijonov dolarjev za en katoliški zavod v čikaški okolici, kjer je poleg tega veliko drugih katoliških zavodov — to ni malenkost. Po nikljih in dolarjih bi cerkev ne mogla zbrati tolikne vsote. Kardinal Mundelein to najbolje ve, pa gre po denar k tistim, ki ga imajo, neglede ako so katoličani ali ne. Denarju se nič ne pozna, čigav je bil in kako je bil pridobil. Jezuiti uče, da namen posvečuje sredstva. Magari če so nepoštena, glavno je, da je namen "dober". To je zelo praktična in uspešna taktika. Tudi komunisti se je poslužujejo.

Roosevelt čestita Sovjetski uniji.

Ob 17. obletnici ruske boljševiške revolucije dne 7. novembra je predsednik Roosevelt poslal boljševiški vladi čestitko, v kateri želi Sovjetski uniji čimveč uspehov in prosperitete. Ni še tako dolgo tega, ko so v krogih ameriške vlade klicali na Sovjetsko unijo ogenj in žveplo, ji nagajali z blokado in odrekanjem priznanja ter lagali o nji prav po "krščansko".

Pobijanje za neumnost.

V zadnjem volilnem boju je bilo nekaj ljudi ubitih v Penni, par v Kentuckyju in nekaj v drugih državah zaradi boja med demokrati in republikanci.

ŠPANJA V ZGODOVINI IN DANES

DELAVCI, POŠTENJAKI, PRIMERJAJTE IN SODITE!

"Delavska politika" z dne 27. oktobra prinaša z ozirom na dogodke v Španiji sledeče zanimive podatke.

GRMADE GORE IN GLAVE PADAJO

Naj govori zgodovina: Inkvizicija, posebna ustanova rimske cerkve za zasledovanje in kaznovanje odpadnikov, je bila uvedena pod papežem Lucijem III. (1183.). Prvo praktično preizkušnjo je prestala pod papežem Innocencem III. (1199) v bojih proti Albigencem v Franciji. Opat Arnold pl. Citeaux je v imenu sv. inkvizicije zapovedal križarjem pri napadu na mesti Beziers in Carcass: "Pobijte jih vse, Bog bo med njimi že spoznal svoje." Padlo je tedaj na tisoče Valdenžanov in katalonov. — Teoluški cerkveni koncil (1229) je uvedel štiri vrste inkvizicijskih kazni, najhujša je bila poenae maiores. — Ta kazen je imela za posledico konfiskacijo imetja, dosmrtno ječo (ako se je spokoril), ali pa so človeka živega zazidali oz. sežgali. — Ogromno je število ljudi, ki so jih usmrtili pri krvavih pohodih. Imetje od inkvizicije pomorjenih ljudi so si delili dominikanci, ali pa papeži na posvetna oblast. Razen tega je inkvizicija poznala tkv. III. vrste kazni: poenae infames, ki je obstojala v strašnem telesnem mučenju in pobahjenju verskega odpadnika. V Španiji je posebno grozno divjala inkvizicija okoli 1391. proti Maurom. Papež Sixt IV. je na prošnjo španskega kralja imenoval krvočelne dominikanskega priorja Tomaža de Torquemada za velikega inkvizitorja (1484-1498). On in njegov naslednik Peter pl. Arbois, ki so ga 1485. umorili maščevalci njegovih neštetih žrtev, imata na vesti na tisoče umorov nedolžnih ljudi. Tega Arbuesa pa je papež Pij IX. l. 1867. proglasil za svetnika. Inkvizicija je trajala na Špankem do Jožefa Napoleona (1808), potem pa se je nadaljevala pod Ferdinandom VII. (1814), dokler ni bila 1834 končevalno ukinita. Tisoči so zgorili na grmadi, desetisoče je posekal inkvizitorski meč, njihovo ogromno imetje pa je podedovala cerkev.

GROZODEJSTVA MARKSISTOV...

"Slovenec" z dne 25. oktobra piše: "Kakor poročila španska vlada in časopise, se je redni vojski posrečilo udušiti krvavo revolucijo, ki so jo pod vodstvom z. znanega revolucionarja socialista Larga Caballera dvignili komunisti in pa socialistični sindikalisti.

"Delavska Politika", glasilo naših obmejnih komuno-marksistov (ali bi radi judežev grož za to infamno denunciacijo? Op. ur.), je sedaj z veliko verno v zvezi z zaščito plačane atentatorje in upornike v Španiji, in vso stvar po svojem 80 let starem receptu skuša prikazati kot borbo med proletariatom in — klerikalizmom, ali še boljše: med črno klerikalno reakcijo, inkvizicijo, suženjstvom in po-

gumnimi borbi za republiko in človečansko državo. "El Debate" (jezuitski organ. Op. ur.) poroča, da je v Asturiji v času, ko so jo imeli zasedeno uporniki, bilo masakriranih na stotine popolnoma nedolžnih in neoboroženih ljudi, od teh je bilo umorjenih samo v enem kraju, v Sanu 110. Isti list poroča naravnost o strašnih grozodejstvih, ki so jih uganjali anarhisti zlasti nad duhovniki, redovniki in redovnicami. P. Jose Villanueva, ravnatelj katoliškega semenišča, je bil mučen na grozen način: polili so njegovo obleko s petrolejem in živeča sežgali. Nekoga drugega duhovnika so sežgali, ga v neki mesnici nataknili na železen kavelj, ki mu je predrl grlo, k negam pa so mu dali napis: Svinjsko meso naprodaj! Tretjega duhovnika so razsekali na kose in ga v isti mesnici izpostavili kot meso naprodaj. Prav tako so anarhisti z dinamitom pogrnili v zrak dva dekliska zavoda. V neki drugi vasi so revolucionarji prisilili duhovnika, da moli pogrebne molitve nad jamo, v katero so zmetali več ubitih gardistov. Še preden so molitve bile končane, se je duhovnik sam zgrudil v jamo, ubit od dveh streliv...

Kakor povsod na svetu, tako gre tudi voditeljem španskih marksistov za borbo proti veri in Cerkev, ki jo z njenim idealističnim svetovnim nazorom smatrajo za glavno oviro, da človek ne postane topa, izmehanizirana in izmaterijalizirana žival."

PLEMENITI NASTOP MAROKANCEV

"Jutro" z dne 25. oktobra piše: "Na cestah v Oviedo je ležalo tisoč razpadajočih trupel, ki so jih morali takoj sežgati. Koliko je bilo smrtnih žrtv, koliko je izgubilo ljudi življenje v plamenih ali pa pod razvalinami porušeni hiš, se točno ne more dognati." Od kod nasenkrat toliko žrtv? Citajmo dalje: "Ko so čete generala Ochoa zavzele predmestja Oviedo, so skušali voditelji upornikov pobegniti, vendar pa so jih mnogo zajeli. Postavili so jih na čelo čet, ki so korakale v Oviedo, ter jim zagrozili, da bodo takoj postreljeni, kakor hitro bi padli prvi strelji upornikov. Ko so revolucionarji pričeli streljati, je general Ochoa sam ustrelil enega izmed socialistov, Bonifacija Martina. Po zasedbi Oviedo so izsledili uporniško skladišče municije, ki so je našli 15 ton. Maroško vojaštvo ni pri naskoku na mesto nikomur prizanašalo. Samo na dvorišču pehotne vojske so postrelili 700 upornikov. Koliko so jih ustrelili drugod, ne bo nikdar točno ugotovljeno. Maroški vojski so v glavnem nastopali proti upornikom z bajoneti in se v prvih dneh našli mnogo trupel na cestah z razpadajočimi trebuh. Vojno sodišče v Oviedo je obsodilo 4 upornike na smrt, ker so ubili 3 republikanske gardiste. Sodišče v Leonu je isto storilo z dvema obtožencema. V Madridu je policija aretirala predsednika delavske zveze Gracío in sina Caballera. Glavno središče vstaje je bilo v Mi-

jeresu, kjer se je upornikom posrečilo organizirati pravo tovarno za izdelovanje bomb. Ko so vstajo zadušili, je bilo posebno veliko žrtv zaradi bombardiranja iz vojaških letal.

HUMANOST V MESCANSKI VOJNI

Pratki "Sozialdemokrat" z dne 24. oktobra piše: "...Da opravičijo bestialnosti, ki so jih zagrešili španski klerikalci, pripovedujejo klerikalni listi, da so v Asturiji morili (revolucionarji) seveda (Op. ur.) žene, otrokom iztikali oči itd..."

Da so vse te vesti o grozodejstvih (revolucionarjev, Op. ur.) zlagane, dokazuje dejstvo, da španska vlada, ki ima gotovo interes, da prikaže upornike kot hudobneže, o vseh teh stvarih ne poroča niti z besedico, pač pa opisuje potek kazenske ekspedicije v Asturiji, da je tamkaj artiljerija porušila velike tovarniške zgradbe in jih izravnala z zemljo, da so bežeče prebivalce obstreljevali s strojnimi izmetali in da je artiljerija z enim samim strelom v rudniški rov zasula 100 rudarjev.

Tudi v Španiji je bilo baš nasprotno od tega kakor lažejo klerikalci. Revolucionarji so bili humani in kontrarevolucija, ki se ima za svojo zmago v nemali meri zahvaliti humanosti delavcev, je odgovorila s smrtnimi obsodbami in pokolji.

Bivši katalonski notranji minister Josef Dencas (sedaj v Franciji. Op. ur.) pripoveduje ne samo o groznem početju policije in vojskosti z ujetniki in kot tanci zaprtimi ženami, ampak pravi tudi, da je glavni vzrok poraza v Barceloni dejstvo, da so revolucionarji predolgo čakali. Imeli so dovolj dinamita, da bi bili lahko razstrelili v zrak vojašnice. Ampak jih niso, ker so hoteli varovati človeško življenje. Posedovali so strojne puške in municijo, da bi lahko pokosili cele kompanije proti njim nastopajočega vojaštva. Vendar niso hoteli streljati, ker so hoteli preprečiti prelivanje krvi. Tako je potekel dragocen čas. General Batet pa je med tem spravljal svojo artiljerijo v postojanke in je nameril topove. Še preden je dogovorjeno premirje poteklo, so začeli topovi bruhati ogenj na poslopja, v katerih so se nahajali uporniki. S pomočjo najstrašnejšega orožja in brez obzira na človeško življenje je Batet udušil katalonsko revolucijo. Katalonska revolucija je bila izgubljena radi svoje humanosti."

Opereta "Srce in denar" na Savinem koncertu

Chicago. — Za prihodnji koncert, ki bo v nedeljo popoldne 25. novembra v ČSPS dvorani, se naša Sava pripravlja s prav lepim programom. Krona na tem koncertu bo opereta "Srce in denar", ki bo tvorila drugi del. Je to mična komedija. Zanimiva je najbrž posebno za bečlarje, ker se iz nje lahko naučijo, kako se je ženiti in kako ne. Od Jankota se lahko naučijo, kako imajo govoriti na dušo Metki ali Tinci, od mešetarja pa lahko sprevidijo, da je z denarjem kupiti kravo, ne pa neveste. Prvi del koncerta bodo zavzemale zborove skladbe, duet, solospjev, nastop mladinskega odseka in kvarteta. Tudi prvi del je sam na sebi izredno privlačen, ker prvič vsebuje večje število lepih pesmi, od katerih je "Vrbsko jezero" gotovo najlepša in kolikor nam je znano, ni bila še peta v Chicagu. Drugič se je pa tudi zbor od zadnjega koncerta precej izboljšal (vsaj po naši pristranski sodbi), tako po kvaliteti kakor tudi po številu. Da bo zopet ubrano zapel, nam je pogoj pevovodja Jakob Muha, ki si veliko prizadeva, da iz Save napravi prvovrsten zbor. To se mu je v lepem meri že tudi posrečilo. Te vrstice so naravno namenjene "javnosti" ali občinstvu — starim in novim prijateljem našega delavskega zbora Save. Za prihodnji koncert se pripravljamo vsem. Za tak koncert kakor bo ta in ob taki vstopnini mora biti dvorana napolnjena. V "down townu" bi morali plačati za kaj sličnega najmanj dolar, pri nas bomo pa še pri navrgli in računali v predprodaji samo 40 centov. Saj mora človek plačati za navaden ples toliko, pri nas pa dobi poleg tega program, za katerega se je zboru treba vestno pripravljati najmanj šest mesecev — vaje vsak teden. Torej sežite po

OBRUT UTIHOTAPLANJA TUJCEV SE USPEVA

Kljub krizi prihaja v Zedinjene države še vedno mnogo tujcev nepostavno, da si veliko manj kakor do leta 1931. Nameščenici v naseljeniških uradih so mnenja, da je v tej deželi najmanj par sto tisoč nepostavno priseljenih oseb. Na aliki so utihotapljeni Kitajci, ki so jih zvezni detektivji našli v So. Keansburgu, N. J., blizu New Yorka, v kleti hiše, ki jo vidite gor. Izpovedali so, da jih je bilo na tovarnem parniku, i katerim so se pripeljali, vseh skupaj 38. Štirje so zboleli in ker se mornarji niso hoteli ukvarjati s njimi, so jih tebi nič meni nič vrgli v morje. Ko je parnik priplul v neki pristan ob obrežju Virginije, so ostale Kitajce zavezali v vrče, jih naložili na trček in obložili s krompirjem. Tako so jih privedli v skrivališče. Okrog 16 je bilo kmalu razpečanih v pralnice proti odškodnini od tisoč do tisoč pet sto dolarjev za vsakega, ki so jo plačali gospodarji tihotapcem. Kupljenim Kitajcem plačujejo v pralnicah in kitajskih restavracijah po 20c na dan. Teh 16 pa ni dobilo nikogar, ki bi hotel plačati zanje po tisoč dolarjev, zato so jih agenti zaprli v klet, v kateri ni bilo nikake luči in ne ventilacije. Detektivji so v poslopje udri ob miši, da so v njemu tihotapci z zalogo opija, pa so našli živ "kontrabant". Fante so odvabili najprvo v bolnišnico, kjer so jih očistili in jim dali hrane, nato pa so bili poslani v zapor, od kjer jih deportirajo.

hčerko kmeta Seljana, je bil jako na mestu. Poset je bil bolj pičel. Taka prireditve zasluži napolnjeno dvorano. Krivda, da ni bila, je menda v depresiji.

Rado Stautov boj in J. Siskovich

V svojem sporu s Frankom Novakom se Rado Staut v zadnjih številkah "Obzora" obrejuje ob Proletarca v naporu, da ga zaplete v nekakšno afero radi brošure, ki jo je po njegovi trditvi izdal l. 1928 Frank Novak, lastnik tiskarne Vestnik Publishing Company na svojo roko in po svoji inicijativi v prid Hooverjeve kampanje, zato da je z njo profitiral pri nabiranju oglasov.

Frank Novak je zadevo pojasnjeval v Prosveti in tudi polemiziral je v nji o tej stvari. Rado Staut v Proletarcu ni bil osebno napadan, zato mu nima pravice očitati osebnega boja proti njemu. Seveda, ako smatra očitke o prirejanju narodnih očetni po milwauskih ulicah in slične kritike za osebno boj, je druga stvar. Ne more pa navesti nobenega citata iz Proletarca, ki bi mu bil v dokaz, da mu je v tem listu kdo blatil osebno poštenje.

Kakor mora pri listu, ako hoče služiti pošteni stvari, paziti vsak odgovoren urednik, da piše razsodno in da ne dela krivice nikomur, tako mora paziti tudi na dopisnike, da se ravna po enakem pravilu. Ako list kljub tej paznosti stori temu ali onemu krivico z napačnim poročanjem, smatramo vedno za svojo dolžnost, da se jo popravi brez izbegavanja. V zadevi Fr. Novakovih dopisov v Proletarcu nimamo vzroka za opravičbe in "Obzor" ni prinesel še nobenega nasprotnega dokaza. Tudi ne trdi, da jih ima. Za prepire v drugih listih pa mi nismo odgovorni. Niti ni JSZ odgovorna za prestopke članov, ki nočejo biti razsodni. Konstatiramo pa dejstvo, da se je do danes v JSZ onemogočil še vsakdo, ki je kršil socialistična načela ali ki je zasledoval cilje, ki niso bili v skladu s smotri te organizacije. Mi pozdravljamo vsako resno kritiko, ker je potrebna. Toda Mr. Staut igra v vlogi branitelja socialistične morale zelo ponesrečeno in ne koristi s takimi nastopi niti sebi, ne delavskemu gibanju in ne milwauski naselbini. Kajti motiv vsemu, kar počne v tej zadevi, je osebni boj. V par številkah omenja "Obzor" Josipa Siskoviča. Vprašuje: Ker smo izključili njega za sličen prestopke, čemu ne tudi Fr. Novaka? Prvi je bil obdolžen avtorstva nekega dopisa v

Razno iz Clevelanda

Cleveland, O. — Soc. pevski zbor "Zarja" se pridno pripravlja za vprizoritev opere "Prodana nevesta", ki se bo vršila s sodelovanjem češkega pevskega zbora "Vojan" na Zahvalni dan v četrtek 29. novembra v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. To sicer ni skladba s kakim delavskim smotrom, predstavlja pa ljubezensko dramo v komični obliki. Je svetovno znano operno delo in bo nudila duševni užitek kot še nobena opera na tukajšnjem slovenskem odru.

Tretja redna mesečna seja kluba brezposelnih se bo vršila v torek 20. nov. ob 2. pop. v S. N. D. na St. Clairju. Na zadnji seji je članstvo odločilo, da bo sodelovalo v manifestaciji v soboto 24. nov. v protest proti sedanjim razmeram in nezadostnemu reliefu. Take manifestacije se bodo vršile povsod, kjer obstoje organizacije brezposelnih.

Dalje je naš klub brezposelnih sklenil prirediti dne 14. decembra plesno veselico v spodnji dvorani SND v prid nabave stvari, ki jih klub potrebuje za svoje uradovanje. Vstopnice se dobe v predprodaji pri članih kluba in so po 25c. Vse brezposelne in zaposlene vabimo na to prireditev, da nam pripomorejo k čimboljše- mu uspehu.

Opereta "Na kmetiji in v kajžici", ki jo je vprizoril pevski zbor "Delavec" v Slov. del. domu na Waterloo Rd., je dobro uspela. Zbor se je potrudil, da napravi na udeležence čimboljši vtis. Glavne vloge so bile dobro predvajane; posebno Frank Siskovich, v vlogi pastirja na kmetiji, ki se zaljubljuje

Veselica na north side

Chicago. — Klub št. 20 JSZ, v katerem so naši šrbacki sodruzi, priredi veselico v soboto 17. nov. ob 8. zvečer v svojih prostorih na 2250 Clybourn Ave. Vstopnice so v predprodaji po 15c in pri blagajni 25c. Klub vabi sodruge in prijatelje, da pridejo na to zabavo.

Goljufije pri štetju glasov v vzhodnem Ohio

Bridgeport, O. — V teh krajih so se vršile z volitvami 6. novembra velike goljufije. Vse glasovnice, na katere so volilci vpisali imena socialističnih kandidatov, so bile zavržene, ali pa ukradene v prid drugih kandidatov.

Ker socialistične rubrike ni bilo na glasovnici, so socialisti raznesli okrog letak z imeni kandidatov socialistične stranke in z navodili, kako naj glasujejo. Kdor je vpisal imena ali prečrtal koga količjak narobe, pa so števec proglasili glasovnico neveljavno. Zavrgli so tudi pravilno izpolnjene socialistične glasovnice.

O tem bomo razpravljali v nedeljo 18. novembra in izvolili odbor, ki bo podvzel potrebne korake. Udeležite se seje na omenjeni dan polnoštevno. Ko bo končana klubova seja, se prične zborovanje okrajne organizacije, na kateri bodo nedrednosti pri štetju glasov vzete na dnevni red. Seja se prične ob 9:30 dopoldne. — Joseph Snoy.

Hočete knjige?

"Proletarec" ima v zalogi bogato zbirko knjig v angleškem in slovenskem jeziku. Naročite si jih!

FENCL'S
RESTAVRACIJA IN
KAVERNA
2609 So. Lawndale Ave.
Chicago, Ill.
Tel. Crawford 138.
Pristna in okasna domača jedila
Cene zmerno. Postrežba točna.

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN AND
SURGEON
OFFICE HOURS:
At 3724 W. 26th Street
1:30—3:30; 6:30—8:30 Daily
Tel. Crawford 2212
At 1858 W. Cermak Rd.
4:30—6:00 p. m. Daily
Tel. Canal 9695
Wednesday and Sunday by
appointments only
Residence Tel.: Crawford 8440
If no answer — Call
Austin 5700

s1 TAKOJ — s1 NA MESEC
postavi
Gasteam Radiator
v vaš dom

Cudovita ponudba za plinsko kurjavo za domove, urade ali prodajalne — eno samo sobo ali celo poslopje

A KO ste se naveličali nereda in nepriljetnosti netiti ogenj, prekladanja umazanega premoga, odnašanja pepela, ali pa biti brez toplote, tukaj je dobra novica za vas. Lastniki in najemniki poslopij brez centralne kurjave ali poslopij, v katerih niso sobe s prijetno toploto centralne kurjave, lahko uživajo številne udobnosti plinske kurjave.

Samo za \$1 naplačila in \$1 na mesec bo vaša plinska družba instalirala "Gasteam radiator" v vašem domu, pisarni ali prodajalni.

Gasteam radiator se more hitro in z lahkoto instalirati, kjer ga želite. Lahko ga je uporabljati. Samo obrnite zaklopko in prižgite — dobite toploto, kolikor je želite, kadarkoli in kjerkoli jo potrebujete. In je snazna toplota. Nikakih saj, nobene umazanosti, nikake neenake.

Poizvedite v svoji najbližji plinski pisarni za podrobnejša dejstva.

Sama na sebi celotna plinska kurilna naprava

THE PEOPLES GAS LIGHT AND COKE COMPANY
Gas Heating Division

ZA LICNE TISKOVINE
VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH
SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

Adria Printing Co.
1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.
Tel. Lincoln 4700
PROLETAREC SE TISKA PRI NAS.

NAJVEČJA SLOVENSKA KNJIGARNA

SLOVENSKE IN ANGLEŠKE KNJIGE

Pišite po cenik
PROLETARCU

K. R. Neubert—lv. Vuk:

NICOLOV SLUČAJ

NOVELA.

(Konec.)

RAZMOTRIVANJE.

Nicolo je zaprl vrata in si od-
dahnul. Pogledal je izpred vrat
pod posteljo. Nič ni bilo videti
od begunca. V tistem trenutku
ga je sovražnik, Močnejši glas
njegove notranjosti je molčal.
Čutil se je negotovega. Nič ni
bilo drugega v prsih kakor
dvom, obtožba, predbacivanje.
"Dal sem se premagati od
malomeščanskih navad," je re-
kel. "Tisto, da so mu očeta po-
stavili k steni, me je omamilo.
Naposed imajo moji tovariši
zares prav, ko mi predbacivajo
slabost. In Batist je velikan, ker
bi begunec premlel kosti."
Begunec pod posteljo se ni
ganil. Nicolo je previdno po-
gledal skozi okno. Se je stalo
nekaj ljudi na ulici. Nicolo je
čutil suhoto v grlu. Stopil je k
shrambi in se napil vode.
"Vendar," je pomislil in ču-
til, da se mu vrača pogum. Na-
enkrat je izginil dvom. Rešil
sem človeka. Če bi ga ne ubili,
bi ga zbili in pohabili do smrti
in zakaj? Zakaj?"
V tem premišljevanju je na-
šel vse argumente, ki so govo-
rili zanj:
"S človekom, kakor je Batist,
se podvzema pohod na Rim,"
je premišljeval Nicolo in jel ho-
diti po sobi sem in tja, kot da
je pozabil na moža pod poste-
ljo. "Ali kulturni državni in novi
družbi so potrebni tudi vzgoji-
telji, ne samo rušitelji, ne samo
zavojevatelji..."
Zdelo se mu je, da je slišal
nekako gibanje pod posteljo in
se je spomnil.
"Lahko zlezete izpod poste-
lje," je rekel že skoraj prija-
zno.

Begunca so bolele vse kosti.
Nicolo mu je pokazal divan.

"Ali ne bo nikogar več?" je
vprašal. "Mogoče že lahko od-
idem? Ne bi vas rad še nadalje
vzemiral?"

"Rad bi še nekoliko z vami
pogovoril," je rekel Nicolo in je
ponudil beguncu cigareto. "Po-
prej sem vam pomagal, ker
smatram, da je moja dolžnost,
preprečiti surovost. Vendar,
mišva sva nasprotnika. Hočem
reči, da se moramo bojevati tu-
di z drugim orožjem."

Oči begunca so se zasvetile.
"To je redek slučaj. Spreje-
mam hvaležno. Ste torej fa-
šist...? Izjema," je hitro do-
stavil.

In sta bojevala. Njuno oro-
žje je bilo logično razmotriva-
nje. Njuna obramba prepriča-
nje. Tam, kjer je navadnemu
delavcu manjkalo znanstven ma-
terijal, je krepko vihtel učinko-
vitost dejstva vsakdanjosti. In
Nicolo je večkrat onemel. Bitka
je bila neodločena.

"Pridite še," je rekel Nicolo.
Previdno ga je odpeljal iz
hiše. Podala sta si roke kot sta-
ra znanca. Nicolo je pogledal
preko ramen begunčevih in vz-
trepetal.

Tam, na nasprotni strani, v
veži, je stal Batist. "Ali kaj
slutijo," mu je šinilo v možga-
nih. "Mogoče sva preglasno go-
vorila?"

Iz veže so stopile postave.
Nicolo je podzavestno čutil ne-
varnost. "Bežite," je rekel be-
gunec.

Begunec je zbežal.
"Zgrabite ga," je zakričal
Batist.

Nekaj hiš dalje so ga ujeli.

Klical je na pomoč, a naenkrat
je njegov glas onemel.
Popolnoma onemel.

STREL.

Nicolo ni ničesar videl. Za-
kaj Batist in ostali so ga po-
tegnili v hišo.

"Govoriti imam s teboj! Pe-
li nas v sobo, Nicolo!"
Nicolo je bil bled, vendar od-
ločen.

"Sovražnika si imel skritega,
je začel Batist nenavadno mir-
no. Njegov glas je bil kakor
jeklo.

"Sovražnika? Poskušal sem
ga prepričati."

Zaničljiv smeh je bil odgo-
vor.

"Takšne ljudi se preprčuje
s pasjim bičem!"

Nicolo se je spomnil razgo-
vora s tujcem. Batistove besede
so ga zadele kakor udarec
s pasjim bičem.

"Motiš se, Batist," je rekel.

"Vsekakor si vedel, zakaj
smo ga iskali. Nalagal si nas."

"Radi malenkosti bi ga po-
habili do smrti!"

Vsi so nejevoljno skočili.

"Malenkosti? Naj bi prej
razstrelil most, izvršil aten-
tat?"

"Saj je vendar razloček, če
kde..."

"Molči," se je zadržal Batist.

"V svoji lastni sobi," se je
sedaj Nicolo rahlo nasmešnil.

"Se še boš morda smejal, če
ti povem, da ne smeš več oprav-
ljati svojih strankinih funkcij,
da imaš takoj izročiti strankino
člansko legitimacijo in vse, kar
te še na zunaj veže z nami?"

"Po kakšnem naročilu?" je
vprašal Nicolo drhteče.

"Po naročilu krajevnega vod-
stva!"

Nicolo se je zrušil na stol.

Zakril je obraz z rokami. Vsi
so ga gledali in v nobenem se
ni pojavil izraz sočutja.

"Delal sem iz čistih motivov,
Batist! Verjemite mi?"

Niso odgovorili.

Nicolo je vstal in vzel iz pre-
dala vse, kar ga je vezalo na
stranko.

"Z Bogom," je rekel Batist.

Ostali so dvignili roke. Odšli so.

V jutranjih urah je bil slišen
strel. Nicolo se je ustrelil. V
svojem razočaranju ni imel več
moči čakati, da bi se vrnil
begunec, da bi z duševnim oro-
žjem vojevala...

Morda pa je Nicolo odšel za-
to, ker je čutil, da bi v tej bitki
podlegel...

Poslajte zastopnike v
Moon Run!

Moon Run, Pa. — Vsi klubi
JSZ in društva Prosvetne matic
v zapadni Penni so dobili po-
vabila, da naj pošljejo zastop-
nike na konferenco, ki se bo vr-
šila v nedeljo 25. novembra v
Moon Runu, v dvorani Slov.
podpor. društva. Prične se ob
10. dopoldne.

Ako katero društvo pomoto-
ma ni prejelo vabila, naj sma-
tra to naznanilo za vabilo ter
pošlje zastopnike. Tistim na-
prednim društvom, ki še niso v
Prosvetni matici, priporočamo,
da naj pošljejo na zborovanje
v Moon Run opazovalce, da se
pouče o našem delu. To bo prva
konferenca v zapadni Pennsylv-
niji po g. rednem zboru JSZ,
zato bodo poročila delegatov o
njemu podana na tem zborova-
nju. Sklepe zbora bo treba u-
resničiti, in naša konferenca bo
razpravljalna o njih.

Jacob Ambrozich, tajnik.

Kaj nam dokazujejo
zadnje volitve?

Virden, Ill. — Kongresne vo-
litve so za nami in rezultat je
pokazal, da ima kapitalistični
sistem ameriško ljudstvo močno
pod svojim vplivom. Ne more
se ga otresti, ali pa se ga noče.
Nikakor ne bi mogel verjeti, da
ljudje tako nerazodno volijo,
če ne bi bil sam pri štetju gla-
sov.

V Virdnu je bilo oddanih
1,807 glasov. Od teh so jih do-
bili socialisti 65. Masa je zača-
rana v new deal. Socialisti bodo
moral še delovati, pa bolj na-
porno kakor do zdaj, ako jo ho-
čejo zbuditi. — Frank Ileršič.

Proletarec ima veliko zalogo
slovenskih in angleških knjig.
Naročite si jih!

IZ NAŠEGA GIBANJA

Gowanda, N. Y. — S. Mate-

koč je poslal \$9.35 v agita-

cijarski fond JSZ in Proletarca.

Socialistični glasovi v tej na-

selbini so po zaslugi našega

kluba narasli blizu 60 odstot-

kov. S. Herbert M. Merrill, taj-

nik socialistične stranke v

državi New York, piše, da za-

služi klub v Gowandi vse pri-

znanje za svoje delo. "Malo nas

je, toda smo aktivni," pravi Ma-

tekovich.

Universal, Pa. — Peter Ber-

gant je naročil 15 izvodov Am.

druž. koledarja in obnovil na-

ročnino na Proletarca.

Rock Springs, Wyo. — Naš

stari znanec in zastopnik John

Jereb je naročil 40 izvodov ko-

ledarja. On je eden najdelav-

nejših naših agitatorjev na za-

padu.

Parkhill, Pa. — Frank Pod-

boy je obiskal nekaj naročni-

kov, katerim je naročnina po-

tekla, in dobil obnove. Poroča,

da so delavske razmere zelo

slabe.

Cleveland, O. — John Kre-

bel je dobil 6 naročnin na Pro-

letarca. Jennie Turk, tajnica

angleškega odseka kluba št. 27,

je naročila 25 izvodov Deutsch-

ove knjige "The Civil War in

Austria".

Milwaukee, Wis. — Naš za-

stopnik S. Rožić je bil zaposlen

ne samo v volilni kampanji, v

klubu in z drugimi posli, am-

imajo pri A. D. radi komuniste

zato, ker oboji mrze socialiste?

Najbrž je poslednje resnica,

kajti urednikoma pri sloven-

skem demokratskem glasilu je

zelo všeč, kadar kdo zga-
rja med ali pa proti socialistom.

Kadar mislijo, da je treba uda-
riti po Barbiču, se naši domači

vselej združijo. Tako mora biti

in bosta.

Res, veliko glasov je bilo od-
danih demokratom in oni so

"dobili". Dobili so pravzaprav

tisti, ki že kaj imajo. Denarne

mošnje se jim bodo še bolj zde-
belile. Oni pa, ki so napravili

krize v demokratski rubriki,

bodo dobili po glavah in hrbtih,

ter plin v pljuča, kadar pojde-
jo na štrajk. Robantili bodo

proti grafitarjem, katere so po-
mogli izvoliti, kakor do zdaj.

Godile se jim bodo krivice v
naprej in obsojili bodo sistem,

katerega so dne 6. novembra na
glasovanju zopet odobrili. De-

demokrat je poslal milico nad de-
lavce v stavki v Toledo, O.; de-

demokrat je bil za prodajni davek
(sales tax), ki zadene najbolj

delavce, pa naj bodo zaposle-
ni in nezaposleni. Novoizvoljeni

governor je obljubil "pomagati
katoliškim šolam, katere naj bi

dobile \$3,000,000 za svoje vz-
drževanje iz davkov, ki so na-

menjeni za javne ljudske šole.
Šolski odbor v Clevelandu pa že

zdej toži, da primanjkuje de-
narnja za ljudske in srednje šole

ter preti da jih bo treba za-
preti.

In naš novi governor? Očita-
jo mu, da je bil kukluksar. To

mu je pred primarnimi volitva-
mi očitala tudi Am. Domovina,

kakor je bilo poročano v Ena-
kopravnosti. Well, well, KKK

in katoličani! Očividno imata
Jaka in Louis oboje rada. Samo

da se izplača, pa je dobro.

Da bodo socialisti nazadovale

je bilo očitno takoj ko je oblast

imajo pri A. D. radi komuniste

zato, ker oboji mrze socialiste?

Najbrž je poslednje resnica,

kajti urednikoma pri sloven-

skem demokratskem glasilu je

zelo všeč, kadar kdo zga-
rja med ali pa proti socialistom.

Kadar mislijo, da je treba uda-
riti po Barbiču, se naši domači

vselej združijo. Tako mora biti

in bosta.

Res, veliko glasov je bilo od-
danih demokratom in oni so

"dobili". Dobili so pravzaprav

tisti, ki že kaj imajo. Denarne

mošnje se jim bodo še bolj zde-
belile. Oni pa, ki so napravili

krize v demokratski rubriki,

bodo dobili po glavah in hrbtih,

ter plin v pljuča, kadar pojde-
jo na štrajk. Robantili bodo

proti grafitarjem, katere so po-
mogli izvoliti, kakor do zdaj.

Godile se jim bodo krivice v
naprej in obsojili bodo sistem,

katerega so dne 6. novembra na
glasovanju zopet odobrili. De-

demokrat je poslal milico nad de-
lavce v stavki v Toledo, O.; de-

demokrat je bil za prodajni davek
(sales tax), ki zadene najbolj

delavce, pa naj bodo zaposle-
ni in nezaposleni. Novoizvoljeni

governor je obljubil "pomagati
katoliškim šolam, katere naj bi

dobile \$3,000,000 za svoje vz-
drževanje iz davkov, ki so na-

menjeni za javne ljudske šole.
Šolski odbor v Clevelandu pa že

zdej toži, da primanjkuje de-
narnja za ljudske in srednje šole

ter preti da jih bo treba za-
preti.

In naš novi governor? Očita-
jo mu, da je bil kukluksar. To

mu je pred primarnimi volitva-
mi očitala tudi Am. Domovina,

kakor je bilo poročano v Ena-
kopravnosti. Well, well, KKK

in katoličani! Očividno imata
Jaka in Louis oboje rada. Samo

da se izplača, pa je dobro.

Da bodo socialisti nazadovale

je bilo očitno takoj ko je oblast

imajo pri A. D. radi komuniste

zato, ker oboji mrze socialiste?

Najbrž je poslednje resnica,

kajti urednikoma pri sloven-

skem demokratskem glasilu je

zelo všeč, kadar kdo zga-
rja med ali pa proti socialistom.

Kadar mislijo, da je treba uda-
riti po Barbiču, se naši domači

vselej združijo. Tako mora biti

in bosta.

Res, veliko glasov je bilo od-
danih demokratom in oni so

"dobili". Dobili so pravzaprav

tisti, ki že kaj imajo. Denarne

mošnje se jim bodo še bolj zde-
belile. Oni pa, ki so napravili

krize v demokratski rubriki,

bodo dobili po glavah in hrbtih,

ter plin v pljuča, kadar pojde-
jo na štrajk. Robantili bodo

proti grafitarjem, katere so po-
mogli izvoliti, kakor do zdaj.

Godile se jim bodo krivice v
naprej in obsojili bodo sistem,

katerega so dne 6. novembra na
glasovanju zopet odobrili. De-

demokrat je poslal milico nad de-
lavce v stavki v Toledo, O.; de-

demokrat je bil za prodajni davek
(sales tax), ki zadene najbolj

delavce, pa naj bodo zaposle-
ni in nezaposleni. Novoizvoljeni

governor je obljubil "pomagati
katoliškim šolam, katere naj bi

dobile \$3,000,000 za svoje vz-
drževanje iz davkov, ki so na-

menjeni za javne ljudske šole.
Šolski odbor v Clevelandu pa že

zdej toži, da primanjkuje de-
narnja za ljudske in srednje šole

ter preti da jih bo treba za-
preti.

In naš novi governor? Očita-
jo mu, da je bil kukluksar. To

mu je pred primarnimi volitva-
mi očitala tudi Am. Domovina,

kakor je bilo poročano v Ena-
kopravnosti. Well, well, KKK

in katoličani! Očividno imata
Jaka in Louis oboje rada. Samo

da se izplača, pa je dobro.

Da bodo socialisti nazadovale

je bilo očitno takoj ko je oblast

imajo pri A. D. radi komuniste

zato, ker oboji mrze socialiste?

Najbrž je poslednje resnica,

kajti urednikoma pri sloven-

skem demokratskem glasilu je

zelo všeč, kadar kdo zga-
rja med ali pa proti socialistom.

Kadar mislijo, da je treba uda-
riti po Barbiču, se naši domači

vselej združijo. Tako mora biti

"We didn't do so bad—considering—"

By DONALD J. LOTRICH

There was quite some anxiety on the part of many active Socialists on the outcome of the November 6 elections. Many of them had worked zealously and felt justified in anticipating good results. In Illinois, we had set a goal of 150,000 votes hoping, thereby, to establish our legal standing on the ballot. In Wisconsin, the Socialist Party waged an intensive campaign, routing speakers thruout their wide area, using several broadcasting stations regularly and printing hundreds of thousands of pamphlets and Socialist papers. Oklahoma was widely toured by Socialist speakers and a new reawakening was predicted. In Pennsylvania a great deal of energy was expended in the campaign. Reading, in particular, waged a furious campaign. And in New York and Connecticut our comrades carried on valiantly. They were assisted by many party leaders.

Now, what are the results? At first, they looked mighty dismal. Few reports were received and even those were incomplete. But as the deluge of democratic votes was towed away and the politicians had time to compute the returns, one by one, the Socialists began to find themselves. Reading recorded the greatest Socialist vote in their history when they returned Hoopes and Wilson to the legislature against a fusion ticket. And the other Socialist candidates outranked their democratic and republican opponents. As a political party the Socialists have long assumed the leading role among all parties of Reading.

Let it be said that even today, as this is being written, the returns are not complete. However, the major successes are already well known and one of these successes was recorded in Connecticut where the Socialists elected 2 assemblymen and 3 state senators and in Bridgeport, where the Socialist Party has a mayor and a majority of the aldermen, they received more votes than either of the two old parties.

Wisconsin elected three Socialist assemblymen. Two others lost by margins of 24 and 44 and may demand a recount. Al Benson received over 51,000 votes for sheriff of Milwaukee County and the party ran second only to the democrats on all county offices. Nor-

man Thoman received over 130,000 votes in New York City. But the surprising vote came in California where the party was practically eliminated by the Sinclair runaway. Despite every indication that the Socialist Party would annihilate Kirkpatrick kept the party's legal standing by polling some 87,000 votes.

Anyone who expected anything else but another democratic landslide doesn't know the American people. President Roosevelt is still a very popular figure and the entire election was based on the assumption that you must support the president by electing democratic politicians thru and thru. We have, therefore, done remarkably well considering how little the American workers care for the truth and how little they care for good judgement. No amount of education could turn such a tide.

The election clearly shows that a whole lot of work remains before the Socialist Party. If only we could build a good strong organization now to go into the 1936 presidential campaign fit and ready we should then be able to even surprise ourselves for, the democrats have practically secured complete control everywhere and they, themselves, already fear the outcome. They cannot and will not be equal to the task and the emergency. And they well know that.

Permit me to point out that the best vote was secured in

A SPORT GROUP REPORTS

Our newly formed sport group in Chicago is now well organized. We are affiliated with the Worker's Gymnastic and Sport Alliance of America which is a member of the Socialist International.

The name of our Youth Section is "The Red Star Athletic Association". We appeal to all Chicago readers of Proletarec who are interested in sports and physical culture to join our organization. We like to urge other branches to organize a similar group in their district. Besides indulging in sports and building up your body, we also offer an opportunity to build up your mind, by teaching our members the principle law of Socialism.

Our club sponsored a dance November 3, which was a moral and financial success. All Chicago comrades and sympathizers that are interested in our sport movement, please communicate with our secretary, Ludvik Wipotnik, 2250 Clybourn Ave.

With proletarian greetings,
Red Star Athletic Ass'n.

THE SPIRIT OF DEBS

Eugene V. Debs, who died October 26, 1926, had the genuine Socialist spirit—the spirit of kindness, consideration, brotherliness.

He was a Socialist in both his head and his heart. He was gentle, compassionate, sympathetic, ever thoughtful of the rights and the feelings of others. He was never obtuse, never inconsiderate, never malicious. He never maligned others behind their backs. He never trampled upon the feelings of others knowingly; and he never trampled upon the feelings of others unknowingly and ignorantly—he was too sensitive and intuitive for that.

He did not want to set himself up as a leader. He wanted only to be a comrade along with the rest, conferring with them as to what should be done, and listening to the counsel of the lowliest member as respectfully as to that of the most publicized member. In the speech upon which the department of alleged justice based the charge which sent him to prison—a speech delivered to a vast audience in Nimisilla Park, Canton, Ohio, Sunday afternoon, June 16, 1918—he said, "I am willing to be charged with almost anything rather than to be charged with being a leader."

That was his dramatic way of saying that he did not want anyone to worship him or to take his word as law. It is necessary to select individuals for positions of responsibility, and to give them more or less liberty of action, but it is neither necessary nor desirable to take it for granted that all knowledge, wisdom and good judgement are centered in them. So-called followers should think for themselves. All men are liable to err.

It was Debs' spirit that made him so greatly beloved. Everyone instinctively knew he was not trying to advance himself, that he had no personal ambition, but wanted only to serve the working class and humanity. His spirit was a foretaste of the loving souls who will constitute the mass of the human race under Socialism.

The Milwaukee Leader.

the sections where Socialist organization and leadership has been effectively cooperating with the trade union movement and where the Socialist have a firm organization, principally in Milwaukee, Reading, New York City and Bridgeport. It takes time to build a radical political group so we must go on and on. The election is only a means of judging our daily work.

JULIUS DEUTSCH SPEAKS IN CHICAGO, NOVEMBER 21

Julius Deutsch, who as commander of the Schutzbund in Austria led the revolt against fascist massacre in February this year, arrived in New York for a speaking tour under the auspices of the Socialist Party. A mass meeting has been arranged for Comrade Deutsch

JULIUS DEUTSCH

in Chicago by the Cook County Socialist Party which will be held Wednesday evening, November 21, at Orchestra Hall, near the Art Institute on Michigan Avenue. Arriving in New York Comrade Deutsch greeted his American comrades with the following message:

"Upon my arrival in America Tuesday, Oct. 31, I received a hearty welcome at the steamship from the working men of

LAUGHING STOCK

Heretofore we were taught the gospel of "saving" but now we live in an era of plenty. That plenty is here but instead of distributing it properly among the people, we are destroying portions of it. While millions suffer for want of it.

The present generation will be the laughing stock of future ages. It is a terrible commentary on our collective intelligence.—W. L. Baldrige.

Biggest, But —

It has been said that the United States is the biggest business establishment in the world. It is. But the biggest part of its business, consists in paying for old wars and getting ready for new ones.—Paul Y. Anderson.

New York. I felt a deep satisfaction when I heard the stirring sounds of the "International." Three thousand miles from here the proletarians have done their brave duty in the battle against fascism, and here the American working man gives his thanks in faithful international duty.

"Here we see again that international solidarity is not a mere illusion.

"I am convinced that this solidarity will not only be shown at receptions, but even more strongly in the days of struggle.

"I give my heartiest greetings, as delegate of the workers of Austria, and in particular of the workers of Red Vienna, to the American proletariat. We will fight together—and the day will come when we will win our victory over our enemies.

"On this day the prophecy in our song will become true, that 'the International will be the human race'."

Saints

A professor in Vienna has suggested that Dollfuss be made a saint. In that case, Dillinger should also be sainted.—T. M. L.

If George Washington were to write his Farewell Address now, he could put it in two words, "Good night!"

GOING INTO A HUDDLE

Fred Henderson Speaks

"America is today in a position similar to that of Great Britain thirty years ago," said Fred Henderson, Socialist author and lecturer, at the SNPJ Hall, Nov. 2. However, the English labor leader, radiant from the news received that day of the labor victory in his native country, expressed hopes that it would not take America 30 years to reach the stage in which England finds itself today. By this, he explained, he meant the way in which America regards labor unions and political action.

Having had two years' experience of the New Deal, it seemed plausible to Mr. Henderson that the Americans inquire what the New Deal purposed to do. In the first place, he said, everyone must have realized that the depression is not a local thing. Therefore, it can have no local remedy. With these few words, he voiced his own opinions of the American try-out as well as gave the reason for its inevitable failure.

We are passing through a peculiar experience in which the people are disabled from

OUT OF THE DARK AGES

Out of the new Dark Ages in Europe come sad tidings. Twelve hundred Hungarian miners are paid such miserable wages that they hungerstrike in the depth of the mine. King Alexander of Yugoslavia, a brutal reactionary dictator, who deserved death if ever a ruler did, fell victim to an assassin whose act for a time seemed to threaten a new war in Europe. The gallant working class revolutionists of Spain, after first defeat, continue their struggle against a reactionary clerical government. Whatever other lessons there may be to learn from Spanish history since the fall of King Alfonso, it would appear once more to have been made obvious that a government with plenty of guns, supported by a loyal army recruited from a backward peasantry, has a tremendous advantage over urban workers.

Socialism must make progress among the peasantry and the white collar class. Once more the Catholic Church has much to answer for in Spain. It is some satisfaction, by way of contrast, to observe the struggle that certain German Churchmen are making against Hitler. — N. Thomas.

getting into use and consumption the things they need in life. Up to the present, the New Deal has not succeeded in removing that obstruction, and there are specific reasons why it cannot.

Roosevelt is trying to solve a problem within a society definitely built to prevent goods from coming to the consumer. After the wealth is produced, there is a barrier that blocks its way and keeps it from getting back into the consumer's hand.

He gave his reaction to the Government exhibit in the Federal Building of the World's Fair last year. There he saw the Department of Agriculture show the scientific progress for means against and the extermination of insects and weevils that destroy the wheat. It was making every effort to increase production. Yet at the same time it was dumping away bushels of wheat and burning hundreds of acres of wheat in the fields. The thought came to him, said Henderson, why the weevil was not permitted to do the dirty work in the first place and save all the trouble.

This barrier that stops the flow of goods to the consumer is private ownership. The producer has no right — no economic rights. Capitalism only

sustains him so long as he is working, but he is barred from all consumers' rights.

Creating jobs, in Mr. Henderson's opinion, is useless. This will not gain consumers' rights for the producer. The only solution is to get rid of the barrier.

Henderson made effective use of the overproduction-scarcity era by citing the situation of his home town. The principal industry, he said, is manufacture of boots and shoes. In the period immediately following the war, the industry was booming, and all the laborers were employed, with most of the factories working overtime. They made shoes aplenty, stocked the warehouses, and the following year fewer people were needed. Now, he observed that in that winter—which was a particularly severe one — the children were falling in their school attendance. Upon investigation, it was found that 80% of the children who could not come to school because they had no shoes were those whose parents worked in the shoe factories. The conclusion was this: that the children of shoe and boot makers were out of shoes because their parents had made so many shoes the year previous. — Mary Jugg.

OUR COMBINED WORK IN THE CAMPAIGN

Now that the elections are over, it is well to review the work our comrades of branch No. 1 did during the campaign. Approximately 40 of our members took an active part during the last few weeks assisting the campaign committee of branch No. 1 JSF, the Bohemian, and Lawndale Socialist branches. Some acted as watchers; others help to distribute leaflets and others who would have liked to have gone out with us to distribute literature or act as watchers, but could not on account of work, contributed to our campaign fund.

Our work was concentrated mostly in the 22nd and 23rd wards. Thirty thousand Socialist Party Platforms were distributed and several thousand Socialist stickers placed in prominent spots where the public could see them. A campaign rally with comrades Milada Beranek, Art McDowell, and Fred Henderson as our speakers was held. We had a fair turn out at this meeting and a good literature sales reported.

In this West Side district we had about 40 precincts covered with watchers. In a few precincts 2 watchers were stationed. Some as yet have not reported what the results were. For literature distribution we had good cooperation from most all of the comrades. Some of the real Jimmie Higgins were the Grosers, Maceris, Dreshars, and Christina Turpin. Comrade Jack Groser besides going out Sunday mornings with leaflets also helped the committee in typing addresses and running errands. Others that worked were Justin Saltz, Frank Podlipce, Mirko Ciganich, Filip Kmetec, Donald Lotrich, Joseph Oblak, Rok and Raymond Božičnik, Frank Sodnik, Peter Bernik, Leo Vider, the Aleshes, Albin Rak, Vinko Ločnikar, Anton Garden and several others.

Quite few of our women comrades were active in this campaign and also acted as watchers. Among them were Alice Artach, Matilda Polenik, Mary Jugg, Caroline Maceri, Christina Turpin, Minka Alesh and Anna Dreshar. The younger comrades were no less active. Frank Krebel, Raymond Božičnik, Henry Maceri, Leo Vider, the Dreshar boys and Charlie Rak saw to it that no leaflets were left over and did a good job in passing them out.

The Bohemian and Lawndale branches were also represented with a crew of workers, Charles Vins, Tom Kysela, Anton Samec, Peter and John Vojtik, Anna Rehor, Leo Janek, Alfred Sima, Otto Jelinek, J. N. Novak, Tom and Frank Pesek, Olga Beranek, Anton Ječmen and several others assisted the committee in this campaign. Karl Marx's string orchestra gave us their services free of charge at the campaign rally. On the night of the election, comrade Charles Pozorelec worked at the campaign headquarters taking care of the disputes that our precinct watchers had to contend with.

The result of all this work in the way of votes, especially in this West

Side district, was not what we expected. But nevertheless, with all our numerous other duties, our small campaign funds, handicaps in getting sufficient workers, we have contributed a good share of work to the Socialist Party campaign. What was done was the work of all who helped, and we hope their cooperation in all our future plans for Socialist work will continue not only from them, but also from sympathizers and others. Our job does not end after elections nor will it ever end until we reach our goal—Socialism. Our workers in this campaign realize this, and their Socialist convictions and principles brought them out Sunday morning to distribute leaflets and volunteer for Socialist duty. — John Rak, Chicago.

MARCH OF EVENTS

Cleveland, O. — The regular business meeting of the English Section of branch No. 27 JSF was held November 5. It was decided to hold an informal dance at the club room on Saturday, November 17. We will have good music for dancing and plenty of refreshments for all. Admission is only 15c. Come out and enjoy yourselves with the young comrades at this affair.

The next regular meeting of our English Section will be held Monday, November 19. "The Case For Socialism" by Fred Henderson will be discussed. A chapter from this book will be discussed at each meeting. All members that can get a copy of this book should read it and be prepared to participate in the discussions.

Beginning were we left off last week in the second act of "The Bartered Bride", we find outside the village inn, a motley crowd of singing and indulging villagers. Kecal is seen mingling with the group, looking for Jenik. Vasek appears on the scene and meets Marenska, not knowing that she is the girl his parents have picked for him. But Marenska, knowing Vasek, decides to discourage him from marriage. Playing upon his credulous, timorous nature, she induces him to promise under oath that he will not marry the girl his parents selected. Later Kecal uses all his skill and eloquence to persuade Jenik to give up Marenska. Finally, for three hundred guilders, Jenik agrees to give up Marenska to Michal's son. The agreement is signed while the villagers are voicing their disgust and anger because Jenik sold his love for gold. (To be continued.)

The Bartered Bride, an opera by B. Smetana, of which we gave a summary here will be staged by the Socialist singing societies Zarja and Vojan on Thanksgiving Day, November 29. Get your tickets now.

Rose Sumrada.